

Geçmiş Zaman Olur Ki...

Ecz. Sadi SUBAŞI

Bildiğiniz gibi geçmişte kalan anıları tazelemek ve ilginç olayları sizlere sunmak üzere bu yazı serisini başlatmış ve 9. sayımızda bu konuda sizlerden de destek istemiştik.

Bu arada sizlerin de ilginç bulacağınızı sandığımız bir yazı geçti elimize. Odamız Onur Kurulu Başkanı olan Sayın Ecz. Ahmet Ahıskalı'nın mezun olduğu yıl olan 1954 de o günkü adıyla İ.Ü. Tıp Fakültesi Eczacılık Okulu yıllığında da yer alan bu yazısı 30 yıl sonrayı görebilme açısından da çok ilginç geldi bize. Bugüne kadar yazarlık yönünü gizlemiş bulunan bu ağabeyimden bülten içinde destek beklediğimizi duyuruyor ve öğrencilik yıllarından 30 yıl sonraya bakan yazısıyla sizleri başa bırakıyorum.

1954 Yılığındaki
AHMET AHISKALI :

Alaturka musikinin ilmini yapmış ve kitabını yazmış olan bu sevimli arkadaşımız Yeni Türk Dili cereyanına muhalif olup XVIII. asır Osmanlıcasıyla konuşmağı tercih eder.

Bafra'lıdır. Fakat zannetmeyin ki Bafra sigarası içer, sigara kullanmaz. Sariyacıdır amma yeşilayla arası hoş değildir.

Yazısı çok güzeldir! Satışa çıkarılan notlarını bir hiyeroglif mütehasısı lugat olarak kullanmak üzere satın almıştır.

Umumi seçimlerde Nana'ya namzetliğini koydurmak için çok uğraşmışsa da muvaffak olamamıştır.

Musiki sahasında inkilap yaratarak kimya formüllerini udla bestelemiştir.

1985 de Sn. Ecz. Ahmet AHISKALI - Biyografisi

1932 Yılında Bafra'da doğan Ahmet Ahıskalı İlk ve Orta Okulu Bafra'da, Liseyi İstanbul Kabataş Lisesinde tamamladıktan sonra, 1954 yılında İ.Ü. Ecz. Fakültesinden mezun oldu. Bafra'da sahibi olduğu Bafra Eczanesini işletmek olan Ahmet Ahıskalı daha önce 6. Bölge Eczacı Odası Bafra İlçe Temsilciliğini yapmış, şimdi Onur Kurulu başkanlığı yapmakta olup, evli ve 2 çocuk babasıdır.

1984 TARİHLİ MEKTUP

Yazan : Ahmet AHISKALI
(1954)

Aziz dostum;

Beni pek sevindiren kıymetli mektubunu aldım. Biokimya sahasında bütün dünyadaki emsâlınden bambaşka bir metoda sahip olduğunu söylediğin Mau-Mau üniversitesinde 20 yıllık bir ihtisası müteakip yurda döndüğünü okuyunca koltuklarım kabardı. Seni can ü gönülden tebrik ederim.

Mektubunun, yurt dışında bulunduğun bu müddet zarfında, arkadaşlardan hiçbir haber alamadığın ve bu hususta bildiklerimi sana yazmamı, istediğin kısma gelince, bir an düşündüm. İhtiyarlık tesiriyle olacak önce pek az şey hatırlıyabildim. Sonra yavaş yavaş hâfızamı kaplıyan sisler dağıldı ve şimdi cümle kozmetik silâhlarla aynalara karşı harp ilân eden hanım arkadaşlarımız, bugün biraz kuvvetli öksürünce karşındakileri takma diş bombardımanına tutan 954'ün eczacı delikanlıları birer birer yırtık gömlek, servi endam sökün ettiler. Onları; baştan ayağa nöron kesildiğimiz lâboratuvarları, kalb âfetlerinin topuna birden düşer olduğumuz imtihan kapıları, edebiyatın higroskopikleştirdiği dolap kapakları, dedi-kodular koridoru, ders başlamadan bir defter yaprağının bir insana muâdil olduğu, tavanı nemli, döşemesi delikli mâhut dershanesi, analitiğin kapısında kimsenin ne işe yaradığını bilmediği acayip dişlisi, hocalık ve şefkatin âbideleştiği öğretim kadrosu ile tekmil Eczacı Okulu tâkip etti.

O günleri bir an için tekrar yaşamak, bana erişilmez bir zevk verdi. Hani bu tahattür zevki de olmasa, insanın her gün vücudunda yeni hastalıklar keşfettiği şu demlerinde, mukâdder ânı beklemek pek sıkıntılı bir şey olacak. Neyse azizim, bu dramatik lâfları bırakalım da sana biraz bizim — çocuklar mı

yoksa ihtiyarlar mı desem diye biran tereddüt ettim. Hâlîme bakıp ikisi arasında pek az fark gördüğüm için eskisi gibi çocuklar demeyi tercih ettim — çocuklardan bahsedeyim. Unuttuğum bazı noktalar olursa kusura bakma. Zirâ bâzan da zih-nimi «sisler» değil «sular» istilâ ediyor. Ve bu sular arasında ancak hâtraların imdât istiyen ellerini görebiliyorum. Malûm a ihtiyarladıkça insanın beynindeki su yüzdesi de artıyor. Tıpkı göbekteki yağ yüzdesinin artışı gibi!.. Sırası gelmişken söyleyeyim; bizim meslektaşların hepsinde müşterek olan taraf bu trigliserit deposunun farklı tekâmülü galiba...

Hele Çetin gibi olanlarda bu tekâmül öyle muazzamlaşıyor ki, ifrât kelimesi bile merâmı ifâdeye kâfi gelmiyor. Hatırlarsın daha o zaman enseyle göbek yarış halindeydi onda. Geçenlerde resmini, kendi müstahzarı olan «Çeto» çocuk mamasının gazetedeki reklâmlarında «işte küçüklüğünde çetc yiye büyüyünce böyle olur!» kabilinden neşretmeye kalkmıştı. Az kalsın iflâs edecekti. O zaman «aylık satış 2 tondan 50 kiloya düşüverdi...» diye yazmıştı bana...

Lütfi bey tahmin edeceğin gibi siyasi hayata atıldı. Hâlen de başvekili müdafâa vekili... Şayet geleli bizim gazetelere göz gezdirdiysen, Lütfi beyin başının bugünlerde dertte olduğunu anlamışsındır. Bundan 5-10 gün evvel bilmem nerâ bucak kongresinde başvekili methederken «başına taç giydirilecek adamdır!» diye bir lâf etmiş.

Ertesi günü gazetelerde bir kıyamettir koptu. Kimisi «memleketi krallık yapmak istiyorlar» diye tutturdu, kimisi «bizde krallık neden mahzurludur» başlığı ile ilmi makaleler neşretti. Ama en iyisini «şimdi de başvekilin kelini örtmek için taç giydirmeye kalkıyor» diye mizahçılar yazdı. Tabii Lütfi bey de bunların hepsine uzun boylu cevaplar verdi. Cevabın cevabı derken iş yılan hikâyesine döndü. Hâlâ da devam ediyor.

Kaya'yı hatırlarsın. Hani bir zamanlar kemani kulak kan-serine sebep oluyor diye mahallelinin şikâyeti üzerine Kadıköyden sürmeğe kalkmışlardı. Şimdi ise günün en sevilen bes-tekârı. Alaturkayı alafrangayı birbirine katarak musiki sahasında bir inkılâp yarattı. Hüseyinî mambosu ve şehnaz senfonisi senenin en çok satış yapan plâklarımıış.

Râmi, meslekte ekmek yok diyerek sinemacılığa başlamıştı. Şimdi de yerli film âmilliği yapıyormuş. Son çevirdiği «takma dişli Donjuan» filminin baş rolünü Teoman'a teklif etmiş ama, o amatörlüğüne hâlel gelir korkusuyla reddetmiş.

Zeki Çalış hâlâ çalışıyor... Strikninin burun kılları üzerindeki tesirine dair Emin'le beraber neşrettikleri travay dolayısıyla 1983 de Nobel mükâfatı aldıklarını duymuşsundur herhalde.

Özcan Zeki ise nihayet en büyük emelini tahakkuk ettirdi. «Özcanol»u piyasaya çıkardı. Müthiş te reklâm yapıyor. Hattâ geçen cumartesi televizyonda tatbik şekli ve faydalarına dair bir de program takdim etti.

Adana postası hep başka işlerle meşgul. Sâmî Stüdbeykır'ın Türkiye mümessillliğini, Sâdettin güreşmiyen güreşçiler federasyonu reisliğini, Salim cemiyetler fuzûli müfettişliğini yapıyor. Orhan'sa Fizan radyosuna fasıl şefi oldu.

İsmet'i tekrar eski hastalığı nüksedip barlara dadandığı için Patagonya müftülüğünden azlettiler. Bu azil belki Şinasi'nin işine yaramıştır diyeceksin ama o da şimdi Osmançık meb'usu. Hattâ geçen gün mecliste cereyan eden tarihi tulum peyniri müzakereleri esnasında Hayırsız Ada meb'usu Fikri beyle epeyce münakaşa ettiklerini gazetelerde okudum. Lâkin müzâkareler yarıda kalmış. Zirâ Fikri bey konuşurken gene sesinin tonunu ayarlıyamamış, bu kadar siklete dayanamıyan mikrofon da bozulmuş. Dolayısıyla reis te o günkü celseyi tâtil etmiş.

Orhan, eskisi gibi Üsküdar Arabacılar Derneğinin reisliğini yapıyor. Aklıma gelmişken söyleyeyim, kendisi geçen sene «yılın en güzel giyinen erkeği» ilân edildi. Üzerindeki her şey, arabacı galoşlarına varıncaya kadar moda mevzuu oldu. «Sosyetik kadınlar cemiyeti» bir beyannâme yayınlıyarak, azâlarına bacak güzelliklerini muhâfaza için «Orhan marka» arabacı galoşunu giymelerini tavsiye etti.

Baykal, balıkçılık sanayiinin bir rüknü addediliyor. Ondan şimdi «hamsi kralı» diye bahsediyorlar.

Câhit, Divriği'de bıyık boyası mâdeni, Coşkun Kordon'da dansing işletiyor.

Arkadaşlar arasında Bâb-ı âliye intisp edenler de var. Zeki foto-sanat'ı, Atâ Türkîş-mod'u çıkarıyor.

Fehmi beyin Kemal beyle müştereken te'lif ettikleri «briçte yenilikler» adlı eser alâkayla karşılandı.

Kenan'ın «Argo sözlüğü» ise pek müthiş birşey oldu. Şimdiden Kasımpaşa, Dolapdere, Çeşmemeydanı, Galata açık hava mekteplerince ders kitabı olarak kabul edildi.

Nüzhet'in büyük eczacı okulu tarihi hazırladığını duymuştum. Fakat hâlâ intişar etmedi. Belki de hâlâ mahallinde tetkikât yapmakla meşguldür!...

Ayhanın «Süksesyon bakımından 3 düğme ceket» adlı etüdü Suphi tarafından da arapçaya tercüme edildi. Suphi aynı zamanda mahallin «Türk Muhipleri Cemiyeti» reisliğini yapıyor.

Bak şimdi aklıma geldi. Hani son demlerinde askeriyeden istifâ eden bir generalimiz vardı: Bülent! Vitaminli diş macunu imalâtçılığından, Kapalıçarşı Esnaf Cemiyeti reisliğine kadar türlü işlere girip çıktıktan sonra gene orduya döndü.

Hanım arkadaşlara gelince; aşağı yukarı hepsi eczacılıkla meşguller. Yalnız Aysel, Neclâ ve Mübeccel ilmi sahaya intisâp ettiler.

Ergün ve Ümit 50 sini geçkin hanımlar takımından oynuyorlar. Semiramis'in yaklaşan seçimlerde «Nazik Hanımlar Partisi» tarafından meb'us adayı gösterileceği söyleniyor. Nevin moda desinatörlüğü yapıyor. Çizdiği süveter modelleri bilhassa beğenildiği için kendisinden moda muhitinde «Süveter ilâhesi» diye bahsediyorlar.

Arkadaşların hepsinin çoluk çocuğa karışıklarını söylemeye bilmem lüzum var mı? Sâdece şurasını söyleyeyim ki; bu hususta rekor Mizyalde!. Kendi çocuklarından müteşekkil bir futbol takımı teşkiline çalışıyormuş. Şimdiki halde de bir kaleci nöksanları kalmış. Biz de hayırlısı diyelim.

İşte dostum sana 54'ün eczacı 84'ün ihtiyarlık namzetleri hakkında kısaca bildiklerimi yazmaya çalıştım. Kısaca diyorum. Aksi halde hepsinden hakkını vererek bahsetmeğe kalksaydım buna ne kısır kalemim ne de ömrümün kalan yılları kifâyet ederdi. Bilirsin ki hepsi de deryâ gibi çocuklardı. Deryâyı anlatmak ise mümkün!...

Hoşça kal... (*)

Ahmet AHISKALI

(*) İ.Ü. Eczacılık Okulu 1954 yılığından alınmıştır.

— U Y A R I —

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

TEL : 11227
SAYI : 680

6. BÖLGE ECZACI ODASI
SAMSUN

Samsun, 1.8.1985

Sayın Üyemiz,

Son günlerde bölgemizdeki bazı üyelerimizin uyarıları sonucu sürşarj konusunun birtakım yanlışlıklara yol açtığı ve uygulamadaki farklılıklar dolayısı ile eczane-hasta arasındaki ilişkilerde bazı sürtüşmelerin oluşmakta olduğu gözlenmektedir.

Bu gibi durumların önüne geçilebilmesi için meslektaşlarımızın 14.8.1984 tarih ve 18489 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Bakanlık tebliğine mutlak surette uyması gerekmektedir. Bu tebliğe göre sürşarj her eczane tarafından yapılacaktır. Aksi takdirde eczaneler arası haksız rekabet oluşabileceği gibi bakanlık tebliğlerine uymama dolayısı ile yasa dışı bir tutum da ortaya çıkacaktır.

Ancak son günlerde iyice sıklaşan fiyat artış listelerini takip ederek anında sürşarj yapmamın da olağan dışı hale geldiği bir gerçektir. Bu durumda münferit de olsa eczanelerimizin her kalem ilaca yetişemediği de bir gerçektir. Ancak sayın meslektaşlarımıza bu gibi durumları iyiniyete dayalı olarak değerlendirmeleri ve mümkün olduğunca titizlikle bu konuda daha dikkatli davranmaları gerektiğini hatırlatmak isteriz.

Ayrıca sürşarj yaparken dikkat edilecek bir hususta, bakanlık tarafından hazırlanan ve Sağlık Müdürlükleri kanalı ile gönderilen listelerin gelmesinden sonra sürşarj yapılması gereğidir. Bakanlık listeleri gelmeden gayri resmi yollardan alınan haberler neticesi sürşarj uygulamasına geçilemeyecektir.

Yine son günlerde söz konusu bakanlık tebliğine aykırı olarak TEB Tarafından bastırılarak dağıtılan standart etiketlerin dışında birtakım yasal olmayan etiketler V.S. ile sürşarj yapıldığı da saptanmış bulunmaktadır. Bu durumun uygun olmamak dışında yasalar karşısında suç teşkil ettiğini de bir defa daha hatırlatmak isteriz.

Sürşarj uygulamasına, eczanelerimizin mutlak surette ve titizlikle dikkat etmeleri ve senelerdir bu hakkımız için verilen mücadelenin kazanılmasının boşa gitmemesi konusunda daha duyarlı olunmasını saygılarımla rica ederim.

BU VESİLE İLE MESLEKTAŞLARIMIZIN MÜŞKÜL DURUMA DÜŞMEMESİ İÇİN 1 - AĞUSTOS 1985'DEN İTİBAREN YENİ UYUŞTURUCU REÇETE TATBİKATININ BAŞLADIĞINI HATIRLATIRIZ.

ECZ. KAYA ERGEZEN
GENEL SEKRETER

Geçmiş Bir Dayanışmayı Aşarken (*)

Ecz. Haluk TARIM
(T.E.B. Genel Saymanı)

6643 sayılı TEB Yasasının 4. ve 58. madde hükümlerinin verdiği yetkiye dayanılarak 21. Dönem TEB Merkez Heyetince kurulan «Türk Eczacıları Birliği YARDIMLAŞMA SANDIĞI» 1.12.1984 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, Tüm eczacı meslektaşların bir çatı altında toplanmasına olanak veren kuruluş yasamız 1956 yılında yürürlüğe girmiştir. Meslek kuruluşları arasında eski bir kuruma sahip olmasına karşın kuruluşundan bu güne çeyrek asrı aşkın bir süreyi geride bırakırken gecikmişse olsa 1985 yılında bir Yardımlaşma Sandığına kavuşmanın sevincini duymamak elde değil.

Ekonomik güçlüklerin günbe gün arttığı bir ortamda Eczacılık öğrenimi tamamlayana kadar, Fakülte mezunu meslektaşlarımızın bir çoğunun yeterli sermaye birikimleri olmadığından eczane açmadan ya da bir iş bulmada daha büyük güçlüklerle yüz yüze kaldıkları bir gerçektir.

Bu sorunun çözümünde az da olsa bir katkıda bulunmak amacıyla kurulan Yardımlaşma Sandığı aracılığıyla yeterli görülmesi bile olası bu güçlüklerin bir bölümünü mesleki dayanışma sayesinde çözüme kavuşacağı tabiidir.

Yardımlaşma Sandığı Tüzüğü Amaç ve Maddeleri şu hususları içermektedir.

- 1 — Muvazaayı önlemek,
- 2 — Üyelerin tasarruflarını teşvik,
- 3 — Eczanesi olmayan meslektaşlara «Eczane açma kredisi» vermek.
- 4 — Eczane sahibi meslektaşlara «Zorunlu hal kredisi» vermek.
- 5 — Üyelere Sağlık ve Sosyal yardım alanında «Sosyal Yardım Kredisi» sağlamak.

(*) 2. Bölge Ankara Eczacı Odası bülteninden,

«Başiboş» Bırakılmamalı

Prof. Dr. Rıdvan KARALAR
Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F.

İlaç, en genel anlamıyla, insan yaşamını kurtarmak, halk sağlığını korumak ve iyileştirmek için satın alınan bir maldır. İlaça bu yönüyle bakıldığında, üretilmekte olan hiçbir malın ilaç ölçüsünde değerli olmadığı kolaylıkla anlaşılır. Açıktır ki insan sürekli biçimde ilaca gereksinme duyar, ilaçsız yapamaz. Kısacası ilaç, örneği bulunamayacak bir maldır. Bu özellikler, ilacın öteki mallara göre her yönüyle ayrı bir yer almasını gerektirmektedir.

DEVLET PAZARDAN ELİNİ ÇEKMEMELİ

Bilindiği gibi, ekonomide hiçbir devlet karışmasının bulunmadığı ekonomik anlayışta fiyatlar, sunum ve istem (arz ve talep) dengesine göre belirli bir noktada oluşur. Sunum azaldığında fiyat yükselir, istem azaldığında fiyat düşer. Bu denge «Tanrısal» olarak sunulur savunucularınca.

Acaba ilaç fiyatları konusunda bu tür bir uygulama söz konusu olabilir mi? Çok kullanılan sözlerle, ilaçta fiyatlar serbest rekabet - tam rekabet - ekonomisine göre oluşabilir mi? Devlet o «karıştırıcı elini» ilaç fiyatlarından çekebilir mi? Yanıt tek ve tartışmazsıdır: Çekemez.

Günümüzdeki malların çoğunda olduğu gibi, ilaçta da serbest rekabet pazarı - tam rekabet pazarı - koşulları geçerli değildir. İlaçta hiçbir zaman böyle koşullar oluşmamıştır ve bundan sonra da böyle bir pazar yapısı ilaç için geçerli olamayacaktır.

İlaç üretimi, ülkemizde çok büyük ölçüde teknelci pazar yapısı özelliklerini taşımaktadır. Koşulları iyimserlikle değerlendirdiğimizde, kimi üretim türlerinde bu yapının oligopol pazarı özelliklerine dönüştüğünü görürüz. Oligopol pazar ile teknelci pazarların birbirine ne kadar yakın olduklarını gözden uzak tutmamak gerekir.

Ülkemizde 150'nin üzerinde ilaç üreticisi - fabrika, küçük imalathane - olduğunu ileri sürerek, çok sayıda işletmenin ilaç ürettiğini, dolayısıyla serbest rekabet koşullarının bulunduğunu

savunmak, tekelci üretim yapısını yadsımak ya bilgisizliktir, ya da amaçlıdır.

İLAÇTA FİYAT BELİRLEME

Yukarıda sayılan özellikler nedeniyle ilaç fiyatlarının belirlenmesi çeşitli ölçülerde denetim altına alınmak zorundadır. İnsanlar için temel bir gereksinim olan, yerine başka bir ürünün geçemediği ve tekelci bir yapı gösteren bir üretim dalı, fiyatlar yönünden başıboş bırakılamaz.

Türkiye'de 1928'lerden başlayarak ilaç fiyatları çeşitli ölçülerde devletçe denetlenmiş ve bu denetim her dönemde çeşitli tartışmalara yol açmıştır. Bizde ilaç fiyatlarıyla ilgili beş dönemden ve uygulamadan söz edilebilir :

● 1957 öncesi dönem: Endüstrinin gelişmediği bu dönemde fiyatlar yönünden sorun çıkmamıştır.

● 1957 - 1967 dönemi: 1087 sayılı kararname, fiyat saptanmasında, hammadde ve ambalaj malzemesi değerlerine götürü bir gider oranı eklenerek toplam maliyet bulunuyor ve buna % 25 eklenip imalatçı satış fiyatı, % 10 eklenip depocu fiyatı, % 25 eklenip perakendeci satış fiyatı elde ediliyordu. Bu sistem pahalı hammadde kullanımını özendirmiştir.

● 1967 - 1972 dönemi: 6/9311 sayılı kararname fiyat saptanmasını sınai maliyete göre düzenlemiştir. Sınai maliyetten ticari maliyete geçiş için saptanmış emsaller her dilim için uygulanıp dolaylı giderler bulunur. Ticari maliyet üzerinden uygulanan kâr payları öncekinin aynıdır.

Bu uygulamada üretimde kullanılan hammaddeler, yardımcı maddeler ve ambalaj malzemesi fiyatları endeks fiyatlarıdır. Bunların saptanması fiyat kontrol komitesinin görevidir.

● 1972 - 1984 dönemi: 7/4129 sayılı kararname öncekine benzer biçimde fiyatları saptar. Bu sistem dolaylı giderleri azaltarak imalatçı kârını arttıran bir yapıdadır. Önceki kararnamenin sakıncası bu yönden giderilmiştir. Kararnameye göre çeşitli endeksler ve emsallerin saptanma yetkisi ve sorumluluğu bakanlığa verilmiştir.

1985'TE BAŞLAYAN UYGULAMA

1.1.1985'te uygulanmaya başlanan 84/8845 sayılı kararname uygulamayı kökünden değiştirmiştir. Bu kararnamenin özellikleri şöyledir :

a) İlaç imalatçıları belirledikleri fiyatları bakanlığa bildirirler.

b) Bakanlıktan 10 işgünü için yanıt çıkmazsa fiyat yürürlüğe girer.

c) İmalatçının kâr oranı maliyetler üzerinden % 25, depocunun % 9, perakendecinin % 25'tir.

ç) Yıllık kâr, yıllık net satış gelirinin % 15'ini aşamaz.

Bu kararnameye göre çıkarılan bakanlık tebliği, kimi kavramları açıklamış ve uygulama temellerini belirlemiştir. Tebliğde net kârın tanımı şöyledir: İlaç satış hasılatından satılan ilacın maliyeti ile ilaçla ilgili giderlerin indirilmesinden sonra kalan kârdır.

Bu tanımdan gidildiğinde, 1.1.1985'ten başlayarak ilacın maliyeti daha geniş bir kapsamda hesaplanmaktadır. Bu kararname ile ortaya çıkan temel değişiklikler şöyledir: 1 - İlaç maliyetlerinin hesaplanmasında beyan esası getirilmiştir. İlaç üreticisinin formda göstereceği fiyat, bakanlıkça temel alınmaktadır. 2 - Beyannamelerin incelenme süresi 10 işgünüdür. Böylelikle binlerce ilacın beyannamesi incelenmeden yürürlüğe girmektedir. 3 - İnceleme yapılırken hangi temellere göre kabul ya da ret kararı verileceği belirsizdir. Saptanmış hiçbir nesnel koşul yoktur. 4 - Her şeyden önemlisi, beyan esasına gidildiği için, hiçbir maliyet ölçütü bulunmamaktadır. Önceki kararnamede yer alan, hammadde, ambalaj malzemesi endeksleri kaldırılmıştır. Ticari maliyetin hesabına temel olan emsaller de geçersizleşmiştir. 5 - Bu durumda ilaç üreticisi için hammadde, ambalaj malzemesi maliyetleri önemsizleşmiştir. Bunlar için istenen fiyatlar geçerli olmaktadır. Ucuz hammadde arama gereği ortadan kalkmıştır. 6 - Maliyetler için bundan böyle gerçek maliyet ögesi olmayan kalemler de yer almaktadır. Sözgelimi, ticari giderler içinde zaman zaman % 50'yi aşabilen pazarlama ve satış giderleri için hiçbir sınır yoktur. İlaç, reklam, numune, seyahat ve oto harcamaları gibi giderler gerçek usulde maliyetlere aktarılabilir. 7 - İşletmelerin finansman giderleri de maliyetler içinde yer alabilmektedir. İlaç şirketlerinin geçmiş yıllara ilişkin gecikmiş borç ve bunların faizleri, alınacak borç faizleri birer maliyet ögesi olarak doğrudan fiyatlara yansımaktadır. 8 - Öte yandan, işletmelerin belirttikleri maliyetleri denetleyecek bir denetim örgütü bulunmamaktadır. İşletmelerin bir yıllık üretim miktarları ile oranlı olarak değişecek olan birim maliyet giderleri, böyle bir oran önceden bulunmadığı için belirsiz bir ortamda saptanmaktadır. 9 - İlaç üreticileri artan maliyetleri nedeniyle her an fiyat artışı istemektedirler. Bu durum ilaç fiyatlarının çok hızlı ve sürekli ola-

rak değişmesine yol açmaktadır. 10 - Yıllık net satış tutarı üzerinden net % 15 kâr oranı yüksektir. Bu oran çeşitli ülkelerde daha düşük tutulmuştur (ABD'de % 10). Bu yüksek kârların gereksiz harcamalara aktarılması ülke kaynaklarının israfı olacaktır. 11 - Bugün, enflasyona karşı korunma güvencesi kesin olan, talep azalmasından sakınmadan yüksek fiyat uygulayabilen, her türlü maliyet artışlarını üzerine kâr payını da ekleyerek hemen tüketiciye yansıtabilen, yüksek kâr oranıyla rahatça çalışma olanağı bulan endüstri dalları arasında, ilaç endüstrisi başa gürşmektedir.

ÖNERİLER

1 - İlaç fiyatları, ilacın ve pazarının özellikleri nedeniyle hiçbir zaman için devlet denetimi dışında tutulamaz. 2 - Dolaylı denetim yollarının geçerli olmadığı ülkemizde, bu denetimin doğrudan yapılması gerekmektedir. 3 - İlaç fiyatları pazarı hiçbir zaman serbest (tam) rekabet yapısı içinde olamaz. Hiçbir düzenleme bunu sağlayamaz. 4 - İlaç fiyatlarının denetiminde en önce, hammadde ve ambalaj giderlerinin belirli fiyat standartları içinde tutulmasını sağlayıcı önlemler almak gerekir. 5 - Ticari maliyetin saptanmasında söz konusu olan dolaylı maliyet giderleri başıboş bırakılamaz. Bu giderler gerçek usule göre maliyetlere yansıtıldığında fiyatların hızla yükselmesi kaçınılmazdır. 6 - Reklam ve propaganda giderleri, finansman giderleri gibi maliyet öğelerine mutlaka bir sınırlama getirilmelidir. 7 - Bu esasları göz önünde bulundurarak hazırlanan fiyat beyannameleri için 10 işgünü inceleme süresi yeterlidir; göstermelidir. 8 - Birim maliyetlerin saptanmasında göz önünde tutulması gereken bir yıllık süredeki üretim düzeyleri ve maliyetleri, belirli temellere göre standart hesaplamalara bağlanmalıdır. Böylelikle, verimli çalışan üreticilerle verimsiz çalışanlar arasındaki fark korunabilir.

SONUÇ

Doğaldır ki, ilaç konusunda uygulanan politikaların öteki konularda uygulanan politikalardan bağımsız olarak düşünülmemesi gerekir.

Ülkedeki sağlık politikası, ilacı da kapsayacak biçimde bir bütün olarak ele alınıp, tüm sağlık hizmetlerinin topluma yönelik olarak düzenlenip uyumlaştırılması ilkesine göre yeniden belirlenmelidir.

ilaç Ambalajları Yeniden Düzenleniyor

- SSYB'ye bağlı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nden Genel Müdür Vekili Rifat Öktem, bu uygulamanın gerçek amacının, ilaç tüketicisinin korunması olduğunu söyledi.

Tüketiciyi korumak amacıyla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, ilaç ambalajlarının yeniden düzenlenmesini kararlaştırdı. Bakanlığa bağlı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nden Genel Müdür Vekili Rifat Öktem, konuyla ilgili şu açıklamaları yaptı.

«İlaç tüketicisinin korunması amacı ile ilaç kutuları üzerindeki bilgilerin yeniden düzenlenmesi işlemleri tamamlanmıştır.

Piyasada satılan bir ilaçla ilgili olarak gerekli tüm bilgi, açıklama ve uyarıların ilaç ambalajı (iç, dış ve prospektüs) üzerinde bulunması sistemi, bugün tüm dünyada uygulanmakta olan bir sistemdir.

Gerek ilacı kullanacak olan, satan veya üreten, gerekse ilacın denetimini yapan numune alan kimseler, açısından ambalaj ve prospektüs üzerindeki açıklayıcı ve uyarıcı bilgilerin büyük önem taşımaktadır. Özellikle, uyarı konusundaki bilgilerin ilacın rastgele kullanılması ve saklanması yönünden faydası büyüktür.

İYİ İMALAT KURALLARI

1262 Sayılı Kanun'un ek «İspençiyarı ve Tıbbi Müstahzarlar İmalathaneleri Yönetmeliği»nin iyi imalat kuralları doğrultusunda değiştirilerek 1.11.1984 tarihinde yürürlüğe girmesiyle ambalaj şekillerinde yer alacak bilgilere ve konulara yeniden açıklık getirilmesi uygun ve gerekli görülmüştür.

İnsan sağlığını doğrudan ilgilendiren bir unsur olan, ilacın, dış iç ambalajında ve prospektüsünde ne gibi hususların yer

alması gerektiği Aralık 1984 tarihinde Bakanlığımız tarafından, ilaç sanayii ile ilgili sendika ve dernekler aracılığıyla tüm ilaç üretenlerine duyurulmuştur.

İlaçların ambalajları üzerinde, ilacın adı, farmasötik şekli, aktif maddeleri veya miktarları, ambalaj miktarı, endikasyonları, farmakolojik tanımı, kullanma talimatı, yan etkileri, dozajı gibi bizzat ilaçla ilgili bilgilerin yanı sıra, ilacın hüviyeti (kimliği) niteliğini taşıyan ruhsat sahibi ve üreticisinin adı - adresi, ruhsat tarihi ve numarası imal tarihi, seri numarası ve son kullanma tarihi gibi hususların, ilacın kullanılma, saklanma ve satılma (reçeteli veya reçetesiz) şartlarıyla ilgili uyarıların bulunması şarttır.

«Kullanmadan önce prospektüsü okuyunuz.» Beklenmedik bir etki görüldüğünde, doktorunuza müracaat ediniz.» «Çocukların erişemeyeceği yerde saklayınız» gibi uyarıların tüm ilaçların, «Bağımlılık yapabilir» uyarısının uyuşturucular ve bağımlılık yapan bütün ilaçların ambalajlarında yazılı olması şartı aranmaktadır.

Bilindiği gibi firmalar satış izni almak için Bakanlığımıza başvurmaktadır. Bu başvurularda söz konusu hususların firmalarımızca büyük oranda uygulandığı gözlenmiştir. Tamamlanması istenen eksiklikler konusunda firmalarımıza gerekli ikazlar yapılmış aksi halde kendilerine satış izni verilmeyeceği de bildirilmiştir.

Oyuncak Satan Eczaneye 50 Bin Lira Ceza

ANTALYA (hha - Özel) - Türk Eczacılar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Mekin Tanker ile Genel Sekreter Dr. Nurettin Abacıoğlu, eczacılar ve eczaneler hakkındaki yasa tasarısıyla ilgili görüşlerini açıklarken, «Diplomasını kiralayan eczacı, meslekten men edilecek, oyuncak satan da 50 bin liraya kadar para cezasına çarptırılacak» dedi.

Onuncu Bölge Antalya Eczacı Odası'nın toplantısına katılan Genel Başkan Prof. Dr. Mekin Tanker ile Genel Sekreter Dr. Nurettin Abacıoğlu, hha muhabirine yaptıkları açıklamada, şunları söyledi:

«Günümüz şartlarına uygun olarak hazırlanan ve mesleki saygınlığın kazanılması, halk sağlığının korunmasını amaçlayan 6197 Sayılı eczacılar ve eczaneler hakkındaki yasa tasarısıyla ilgili görüşlerimizi, TBMM Sağlık Komisyonu'na sunduk. Bu teklifin Genel Kurul'da ele alınıp kanunlaşmasından sonra, eczaneler disiplin altına alınmış olacaktır. Ülkemizde eczacılığın (bakkallık) mesleği gibi görülmesi, kapitali olmayan ve işyeri açamayan eczacının diplomasını paralı kişilere kiralamasından kaynaklanmaktadır.»

TEK TİP REÇETE DEVRİ KAPANIYOR

ANKARA (ANKA) - Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı İlaç Danışma Kurulu Başkanı Prof. Enver İzgü, morfin, dolantin gibi uyuşturucu ilaçlara ilişkin «kırmızı reçete» uygulamasına geçildiğini, alışkanlık yapan ilaçlara ilişkin «yeşil reçete» uygulamasına da ekim ya da kasım ayından itibaren geçileceğini bildirdi.

Uyuşturucu ilaçlara ilişkin «kırmızı reçete» uygulamasına geçildiğini bildiren Prof. İzgü, şöyle konuştu:

«3 suretten oluşan kırmızı çerçeveli bu reçetelere kesin uyuşturucu etkisi olan ilaçlar yazılacak. Daha önce hekimler dip koçanlı reçete kullanıyorlardı. Şimdi üç kopyadan oluşacak yeni reçetelerin biri hekimde, biri eczacıda, biri de ilgili sağlık teşkilatında kalacak. Halen beyaz reçetelere yazılan alışkanlık yapıcı ve yatıştırıcı optalidon, diazem, nobrium, nobraksin, librium, librizan, mogadon gibi ilaçlar yeşil reçetelerle yazılacak.»

8/6/1985 (Hürriyet)

Novalgin Ampul Yasaklandı

İshal kesici ilaçlar incelemede, Neomisin ve Stroptomisin adlı ishal ilaçları da yasaklandı. Sağlık Bakanlığı yetkilileri bileşiminde Sülfamid bulunan tüm ilaçların üretiminin durdurulacağını bildirdiler.

ANKARA, (ANKA) — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, uzun süredir üzerinde inceleme yapılan «Novalgin» adlı ağrı kesici ilacın damar yolu ile kullanılan Novalgin, Devalgin, Ankaljin, Nobeljin, Andolar gibi ilaçların «ampul» şeklindeki preparatlarını yasakladı.

ANKA muhabirinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yetkililerinden edindiği bilgiye göre, damar yolu ile kullanıldığında zehirleyici ve bazan da öldürücü etkileri olduğu için söz konusu ilaçlar yasaklandı.

Bu arada Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında, uzun süredir üzerinde inceleme yapılan, «Sulfamid» içeren ve piyasada «Neomisin», «Stroptomisin» gibi ticari adlarla bilinen ishal ilaçlarını yasakladı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yetkilileri bileşiminde «Sülfamid» bulunan tüm ilaçların üretiminin durdurulacağını ve satışının yasaklanacağını bildirdiler. Yetkililer, Sülfamidin pek çok ishal vakasında bilinçsizce ve hekime danışılmadan kullanılmasının sakıncalara yol açtığını söylediler. Uzun süreli ve hekim tavsiyesi olmaksızın kullanılan Sülfamid'in bazı mikroplara karşı «direnç» oluştuğuna dikkati çeken yetkililer, «Bu tür kullanımlardan sonra alınan antibiyotikler vücuda yararsız duruma geliyor. Bu durum ise bazan hastaların basit bir ishal hastalığından ölümcül durumlara gelmesine yolaçabiliyor» şeklinde konuştular.

Bilindiği gibi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bir süre önce ilaç Danışma Kurulu'nun oluşturduğu bilimsel bir kurul tarafından «Novalgin» adlı ilacı incelemeye almıştı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yetkilileri incelemeye başlanan ilk

günlerde Novalgin'in «ampul» şeklindeki «damar» yolu ile kullanılan preparatları üzerinde durduklarını bildirmişlerdi.

Başta Federal Almanya olmak üzere Avrupa'nın pek çok ülkesinde yüzlerce kişinin ölümüne yol açan «Novalgin» konusunda ilk olarak Federal Almanya Sağlık Bakanlığı yasaklama kararı almıştı.

Sadece Federal Almanya'da 63 kişinin ölümünden sorumlu tutulan Novalgin'in, Almanya'da yasaklanmasından sonra, bazı Avrupa ülkelerinin de incelemeye alınması üzerine, Türkiye'de de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı incelemeyi başlatmıştı.

Öte yandan, özellikle iyice yıkanmamış meyve ve sebzeler ile açıkta satılan yiyeceklerin daha fazla tüketildiği yaz aylarında artan ishallere karşı kullanılan, «Sülfamid» içeren ilaçlara ilişkin incelemenin başlatıldığı bildirilmişti. Özellikle bebeklerin ve çocukların karşı karşıya bulunduğu ishal vakalarında bilinçsizce kullanılan bu grup ilaçların direnci zayıflatmaları nedeni ile, daha sonraları gelişen «mikrobik» hastalıklarda bu ilaçların etkili olmadıkları yine SSYB'den bazı yetkililerce ifade edilmişti.

Söz konusu yasaklama kararlarından sonra, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nca bu ilaçların yerini tutabilecek başka ilaçların üretiminin arttırılması için önlemler alındığı bildirildi.

8/6/1985 (Cumhuriyet)